

De rotgans: dikkonten doen het het beste

Rotganzen overwinteren in West-Europa. In het voorjaar verzamelen alle rotganzen zich in de Waddenzee om reserves op te bouwen voor de trek naar de broedgebieden. Ze zijn voor de 4000 kilometer lange reis naar het noorden afhankelijk van de vetvoorraad die ze hier aanleggen: voldoende voedsel en voldoende rust om te kunnen eten is voor de ganzen van levensbelang! Eind mei vertrekken ze naar het noordoosten van Siberië om daar te broeden. Het broedsucces hangt samen met de hoeveelheid vet die ze hier opbouwen. Sinds de jaren '70 jaagt de (Europese) mens niet meer op de rotgans, dit was direct te merken in de grotere aantallen rotganzen. In september vliegen de rotganzen met hun jongen terug naar West-Europa om te overwinteren.

Rosse grutto's: hoe rosser de grutto, hoe beter hij trekt

De meeste rosse grutto's overwinteren in West-Afrika, sommige brengen de winter door in de Waddenzee. Rosse grutto's die in West-Afrika overwinteren trekken eind april naar het waddengebied en ontmoeten daar de rosse grutto's die hier de winter hebben doorgebracht. Deze samenkomst is slechts van korte duur omdat begin mei de Europese overwinteraars hun broedgebieden in Noord-Europa al op zoeken, terwijl de 'Afrikanen' nog drie weken moeten eten en opvetten voor zij eind mei naar hun broedgebieden in Siberië vertrekken.

Al liggen de Banc d'Arguin in Mauretanië, de Waddenzee in Europa en de Arctische toendra in Siberië ver uit elkaar, rosse grutto's zijn in staat om deze drie plekken in een kort tijdsbestek met elkaar te verbinden. Ze vliegen in drie dagen van Mauritanië naar de Waddenzee. Daarbij verliezen ze ruim de helft van hun gewicht. Dat moet weer worden 'bijgetankt' in de Waddenzee, dat als een wegrestaurant fungeert.

Een Terschellinger rosse grutto zoekt in het voor- en najaar steeds hetzelfde stukje wad op. In amper een maand verdubbelen ze hun gewicht, om vervolgens weer verder te trekken naar Siberië. Onderzoekers hebben daarbij ontdekt dat *'hoe rosser de grutto is, hoe beter hij of zij trekt'*. Tijdens de opvet-periode in de Waddenzee ruien de vogels hun winterkleed. Hoe meer ze bijkleuren, hoe beter de conditie is, en dat zorgt ervoor dat ze beter in staat zijn om duizenden kilometers non-stop te vliegen. Dat doen wij ze niet na!

Zolang er volop wormen op het wad te vinden zijn, en veilige en bereikbare plaatsen om bij hoogwater te rusten, heeft een wormenspecialist als de rosse

grutto het goed. Vooral het vinden van rustplekken is nogal een probleem: ook mensen houden van het strand en brengen vaak een hond of een vlieger mee! Door de vogels van een afstand te bewonderen, en op ruime afstand om grote groepen vogels heen te lopen, voorkom je dat ze veel energie aan vliegen moeten uitgeven en vergroot je de overlevingskans van deze bijzondere vogel!

Lepelaars: voorzichtige vogels vliegen het vaakst

Onze Nederlandse lepelaars beginnen jaarlijks tussen augustus en oktober aan de lange en risicovolle trektocht naar het zuiden. De meeste vogels vertrekken in de eerste drie weken van september. Jonge vogels kunnen in de loop van juli al vertrekken. Tussen eind februari en april komen ze hier weer terug en hebben ze diezelfde afstand al weer naar het noorden afgelegd.

Gelukkig zijn de broedgebieden in het waddengebied goed beschermd en kan de vogel hier in alle rust broeden. Maar voor een succesvolle trektocht heeft ook een lepelaar tijd en ruimte nodig om te eten en te rusten. Geschikte voedselplaatsen worden bedreigd door bebouwing en waterpeilverlagingen, en de rustgebieden lijden onder de toenemende recreatie. Verder loeren er op de trekweg tal van gevaren!

De lepelaar is een opvallende vogel die niet overal beschermd is. Behalve dat veel lepelaars onderweg door jagers worden neergeschoten, komen er ook veel in fatale botsing met hoogspanningskabels en windmolens. De vogels die de best beschermde rustgebieden, de meest geschikte voedselplekken én de juiste route kiezen, leven daarom het langst.

Door zijn opvallende verschijning is de lepelaar haast niet te missen als hij garnalen en stekelbaarsjes vangt in de geulen op het wad. Vooral vanaf het fietspad op de waddendijk kan je dit schouwspel prima bekijken. Wees je ervan bewust dat elke verstoring energie kost, die een lepelaar niet meer kan gebruiken voor zichzelf en zijn jongen, of voor de trektocht van 4200 kilometer!